

ИЗЛОЖБА НАРОДНЕ БИБЛИОТЕКЕ "СТЕВАН СРЕМАЦ" НИШ

ВУКОВА ЗАДУЖБИНА

- ОГРНАК У НИШУ -
ДЕЦЕНИЈА СА НИШЛИЈАМА

АУТОРИ ИЗЛОЖБЕ:
СУЗАНА СТАНКОВИЋ, МАЈА НОВАКОВИЋ
ДИЗАЈН - ЉУБИША БУЦА НИКОЛИЋ

ВУЋОВА ЗАДУЖБИНА

- ОГРАНАК У НИШУ -
деценија са нишанима

ЗАДУЖБИНАРИ ГРАДА НИША

АКАДЕМИК ДЕЈАН МЕДАКОВИЋ

-ПОЗДРАВНА БЕСЕДА-

ОСНИВАЊЕ ОГРАНКА ВУКОВЕ ЗАДУЖБИНЕ У НИШУ

Са великим задовољством поздрављам у име Вукове задужбине све присутне.

Данашњи Видовдан обележава и један значајни чин какав без сумње представља оснивање нашег огранка у Нишу. На тај начин Вукова задужбина испуњава свој утарђени радни програм, да ширећи српском народу мрежу својих огранка оствари и велику мисију нашег међусобног повезивања и бољег познавања. Овако постављеним програмом ми и данас потврђујемо колико су живе и савремене Вукове поруке у српском народу, колико необављени задаци још увек чекају оне посленике који желе да добровољним радом унапреде нашу културу у свим њеним областима. Јер, сумње нема, у многим пословима културе предстоје још дуге године преданог и стрпљивог рада да се надокнади оно што је пропуштено, што је жртвовано времену нерада и равнодушности према једном озбиљнијем националном програму. Ако се осврнемо уназад, не само на раздобље последње деценије, него и много даље у нашу прошлост, лако ћемо открити све оне кризне тачке нашег испрекиданог културног развоја, где се учаурио скривени узрок оне ослабљене духовности која је видно угрозила и животносна снага нашега опстанка, приближавајући нас и оној опасној граници када се у једном народу губи његов препознатљив лик. Читаве области нашег националног бића још увек чекају да буду откривене и протумачене. У годинама великих друштвених прелома и разумљивих недоумица које их прате, намеће се и обавеза да исправимо и многе неправде које су други починили према нама, али, не мање и оне које смо урадили себи самима. Оправдано се питам, зар у једном узбураном времену постоји већи изазов да неизбежне промене преобразимо на нашу општу корист, да их претворимо у још снажније подстицаје који воде до нашег друштвеног и личног преображаја и враћања у токове европске цивилизације из које смо удаљени у временима идеолошког једноумља. Време је да схватимо да је мала корист од самооплакивања због невоља које смо претрпели од разних моћника овога света. Много је мудрије да једном саберемо расуте снаге своје нације, да их усмеримо према трајно вредним циљевима који се неће изгубити у недоступним промашајима дневне политике, у расипању које растаче наше јединство.

Дужан сам да приликом оснивања Огранка Вукове задужбине истакнем да Вукова задужбина не може да преузме обавезу у остваривању свих задатака наше културе, без обзира на степен и брзину које захтевају промене. Покушавајући да реално проценимо наше могућности, желим да истакнем усвојено начело тзв. „малих корака“ и да тако избегнемо опасности које крију велике речи и празна обећања, она која доносе обавезна разочарења и неизбежну посусталост. Управо зато, Вукова задужбина се определила да делује промишљено и истрајно. У таквом поступању, ми смо се ослањали на оне обавезе које су проистекле из Вукових порука, а оне се односе на очување српског језика и писма, на проучавање народних обичаја, веровања, мелоса, на описивање културних споменика, на животописе знаменитих људи нашега рода. Уколико се у нашим размишљањима окрећемо и ка прошлости, ми то не чинимо као старински носталгичари који беже од стварности и будућности. Напротив! Ми нашу прошлост схватамо као неисцрпни извор нових стваралачких подстицаја, као охрабрење да користимо сва добра и напредна искуства наших предака, оних великана који су стварали духовни портрет нације, а радили су га часно и поштено.

Посебна делатност наше Задужбине окренута је оснивању наших огранка на целокупном српском етничком и духовном простору. Оваким ставом Вукова задужбина упозорава на чињеницу да је у целокупном нашем националном бићу дошло до великих промена, које из основа мењају и наше старе појмове о људима који су ван своје домовине потражили и нашли своје ново станиште. Важно је да се и Вукова задужбина придружи свим напорима отаџбине да са дијаспором оствари и посебне просветне и образовне програме.

Данас у Нишу, једном од најзначајнијих српских културних и привредних средишта, оснивамо огранак Вукове задужбине. С обзиром на духовне могућности које поседује град Ниш, ми смо уверен и да ће овај најмлађи огранак Вукове задужбине брзо стасати и донети плодове свога рада. За ове племените циљеве желимо вам да окупите што већи број истинских посленика који желе да раде на задацима унапређења културе и да својим вредним стваралачким напорима оправдате све оне наде које су данас присутне на вашој оснивачкој скупштини. Уверен сам да је ваш чин обогатио Видовдан, тај велики празник нашег неугасивог историјског памћења. Јер, лепо каже песник Паул Целан: „Ја стварам светло, и за себе сама.“

Живео нови огранак Вукове задужбине!

Нишка Бања
26. јун 2001.

(„Задужбина“, јун 2001, бр. 55)

ОШ „Тиса Андрић“
Ниш

Рад Огранка

СКИЦА ЗА ПОРТРЕТ
МИЛУНКЕ МИТИЋ
Прилежни истраживач

Магистар Милунка Митић - професор књижевности, истраживач српске националне литературе, посебно средњовековних текстова, поштовалац духовних традицијских и културних вредности, на иницијативу председника Скупштине Вукове задужбине у Београду академика Дејана Медаковића, тада председника САНУ, била је главни организатор и са сарадницима оснивач Огранка Вукове задужбине у Нишу, 2001. године.

Поред наставних обавеза и оних ван наставе, у школи, њено ангажовање је било и у Културно-просветној заједници града Ниша, где је једно време била и в. д. секретара. А од признања која је добила за ангажовање и рад (било је ту и диплома и захвалница и медаља за рад), њој најдраже одлике била је Златна значка Културно-просветне заједнице Србије.

Са групом сарадника, оснивач је Огранка Вукове задужбине у Нишу, чији је председник Управног одбора од оснивања, што овде представља рад и на организовању и на реализацији послова у овој нишкој (небуџетској и самосталној) институцији.

Огранак Вукове задужбине у Нишу 2001-2011

Основна идејност Огранка Вукове задужбине у Нишу, у суштини иста са Вуковом задужбином у Београду, јесте чување и очување највећих и правих вредности нашег народа: језик и духовна култура као најзначајнији сегмент његовог идентитета. Стога је Огранак Вукове задужбине у Нишу, у свом опредељењу, имао за циљ да покаже вредности и особености нашег краја уз шире сагледавање признатих квалитета. Огранак је ово остварио кроз следеће форме рада:

- Популарна предавања из језичке и духовне културе (сакупљено у зборнику „У духу традиције“)

- Трибина о писму и језику (две, 2002. и 2010.)

- Годишњи тематски конкурси за средњошколце, поводом Вуковог рођења, са доделом признања за Светога Саву (до сада десет пута)

- Светосимеонска (мала) академија са беседом (десет) до сада првих пет објављених у Зборнику

- Представљање књига (Даница Вукове задужбине Београд, зборници издања Огранка у Нишу и других књига и публикација

- Окупљање најмлађих књижевних стваралаца, ђака до 16 година

- Издавање зборника нашег Огранка из: 2004, 2005, 2006, и 2008. године

- Сарадња са другим огранцима Вукове задужбине као и са другим градовима: Лозница, Чачак, Градишка (Република Српска), Баваниште, Моштаница, Пирот, Димитровград, Бела Паланка, Куршумлија

- Сарадња са другим институцијама у нашем Граду сличног опредељења („Стари Ниш“, „Коло српских сестара“ - Ниш, Удружење за неговање традиције, Удружење жена - Ниш итд.)

- Представљање нишког Огранка и града Ниша на страни: Лозница, Београд

(избор из рада нишког Огранка)

ВУКОВА ЗАДУЖБИНА БЕОГРАД

ВУКОВА ЗАДУЖБИНА ОРГАНАКНИШ

Издања ВУКОВЕ ЗАДУЖБИНЕ У БИБЛИОТЕЦИ

ПЕРИОДИКА ВУКОВЕ ЗАДУЖБИНЕ

Радови нишких аутора и радови са мотивом из живота Ниша у Даница 1994-2011

Љубомир Хаџи-Пешић - Музеј лекарства у Нишу
 Саша Хаџи Танчић - Ратна престоница
 Милунка Митић - Нишлије у Сремчевим делима
 Милунка Митић - Азбука Вукових пословица
 Милунка Митић - Име Стевана Синђелића као спомен-обележје
 Милица Тодоровић - Сињевачка колонија „Надежда Петровић“
 Наташа Дрча - Фотографија Надежде Петровић из 1897. године
 Недељко Богдановић - Призренско-тимочки говори
 Богомир Б. Станковић - 1809 Бој на Чегру и Беле-кула
 Бојан Јовановић - Етнопсихолошки аспект паремологије
 Бојан Јовановић - Чудо светачког мироточења
 Бојан Јовановић - Чегарске опомене
 Мирољуб Тодоровић - Расковник на језику
 Мирољуб Тодоровић - Косовски циклус
 Невенка Божовић - Закључци саветовања о коришћењу ћирилице у Гимназији „Светозар Марковић“
 Марјан Мишић - Ћирилица и изазови савремене комуникације

млади ствараоци:

Јефимија Коцић, Немања Јовановић, Наталија Коцић,
 Душан Миленковић, Анастасија Коцић

Дејан Медаковић - Ниш и византијска уметност
 Дејан Медаковић - Прота Петар В. Гагулић
 Ненад Љубинковић - Нишка Тврђава кроз историју
 Зоран Т. Јовановић - Massuka и позориште јужне Србије
 Јован Јовановић Змај - Смрт Стеве Синђелића
 Васко Попа - Беле-кула, Ружа над Чегром, Песма Беле-куле
 Милија Николић - Беле-кула (Нови српски буквар)

У пролеће 1994. г. Задужбина је штампала српски илустровани календар Даница по угледу на истоимени календар Вука Караџића.

Немања Јовановић ПЕСНИКОВ ЗАВЕТ

Направи рупицу на замагљеном прозору, провири оком, као кроз кључаоницу. Погледај шта је напољу, а да те спољашност не види. Ако успеш, дуни поново у прозор и замагли га. Јер већ сутра мењаће се времена, мењаће се људи и ствари, али истина и историја неће.

Једном је песник, Једини од свих људи, рекао времену: „Иди, ја никуд не журим.“
 (Из књиге песама: Антарктик, Зограф, Ниш, 2010)

Задужбина
 ПИШЉЕ ВУКОВЕ ЗАДУЖБИНЕ • МАРТ 2011 • ГОДИНА XXXI • БРОЈ 91 • ПРИМЛЈЕНА 80 ДИНАРА

Нишлије награђују младе

У организацији Огранка Вукове задужбине Ниша, у Нишу, јавно издати награђени спискови, који су припремили сви чланови огранка, укључујући и оне који су добили награду у области уметности, књижевности, историје, лингвистике, филозофије, социологије, економије, правне науке, медицине, спорта и других области. Спискови су припремили сви чланови огранка, укључујући и оне који су добили награду у области уметности, књижевности, историје, лингвистике, филозофије, социологије, економије, правне науке, медицине, спорта и других области. Спискови су припремили сви чланови огранка, укључујући и оне који су добили награду у области уметности, књижевности, историје, лингвистике, филозофије, социологије, економије, правне науке, медицине, спорта и других области.

Награде Огранка Вукове задужбине Ниша

(Полна Вук и књижевна награда)
 Милош Ђукић, ученик друге разредке гимназије „Др Станковић“ из Ниша је за најбољи рад на књижевну тему Вуковим задужбинама у Нишу. Предмет: Вуковим задужбинама, Ниш као једна од књижевних центара Србије. Награда: 100 динара и диплома.

ДАНИЦА
 ЗАДУЖБИНА
 1994
 2011
 ВУКОВА ЗАДУЖБИНА

294 295

Наташа Дрча

ФОТОГРАФИЈА НАДЕЖДЕ ПЕТРОВИЋ ИЗ 1897. ГОДИНЕ

Наташа Дрча у Нишу према филму снимљеном према тексту фотографије овега списака Наташе Петровић (1871-1912). Власница је уметница Ж. Коцић у Нишу и организаторка Нишке Данице. Уметница је снимљена у Нишу, у једној од улица, у једној од кућа, 1898. године.

За Наташину опису Наташе, овега Милоша, који је написао да је био снимљен јер 1898. године, дошло је до Нишкега списака Милоша и Наташе. Не знамо колико је то било прва „Даница“ која је снимљена у Нишу, али је то било прва „Даница“ која је снимљена у Нишу, али је то било прва „Даница“ која је снимљена у Нишу.

Из Нишкега списака, 6. фебруар 2011

СРПСКА КЊИГА ШТАМПАНА У БЕЧУ

ИЗЛОЖБА ПОВОДОМ ЈУБИЛЕЈА
ХОД УНИВЕРЗИТЕТА 16-17. ЈУН 2011.

Дејан Медаковић
СРПСКА ШТАМПА У БЕЧУ

У XVII веку, по Србе кобном, угашено је и наше старо штампарство започето на Цетињу 1494. године, а докрајчено 1638. у Венецији. У недостатку ливених и покретних слова појавиће се код Срба још једном дрворезне плоче, тзв. „багари“, са илустрацијама и текстом, дрворезни клишеји које народ зове „стамли“. У рукописним књигама, у „бурама морским“ и „пустињи тела“, како о свом времену кукају монаси, протумачена су и она ретка, оскудна места у којима се бар донекле наслућују световни тренуци и дневне бриге.

Одмах после тзв. Велике сеобе Срба од 1690. године битно ће се променити друштвени и политички оквири у којима се обрео српски народ, прешавши на државну територију Аустрије. У почетку као да нико у том великом збегу није био свестан чињенице да је са старим завичајем изгубљена и нада у брзи повратак. Из поступања вође ове Велике сеобе, патријарха Арсенија III Чарнојевића, види се да је овај искусни дипломата брзо схватио да је неопходно и неизбежно усаглашавање са новонасталим животним условима. Већ 1706. патријарх је преко крушедолског црквеног сабора упутио народну представку тражећи од царских власти дозволу за отварање једне српске штампарије.

...Без савремених штампарија Срби су се вратили на стару технику ксилографије, примењујући уместо резања у дрвету резање у бакарним плочама. У оваквим пословима велики датум наше штампе представља 1741. година. Те године монах Христофор Жефаровић, у чијој заоставштини је пронађен грчки препис Леонардовог Трактата о сликарству, у заједници са бечким гравером Томасом Месмером, одштампао је знамениту књигу, популарно названу Стематографија. У књизи се налази читава једна галерија српских владара и светитеља, грбови јужнословенских земаља, два лика српског цара Душана и портрет патријарха Арсенија IV Шакабенте, предводника друге сеобе Срба у Аустрију 1739. Уметнички и политички значај ове књиге је велик јер је она илустровала захтеве овог одбеглог пећког патријарха да му се призна духовна власт над свим православним хришћанима у читавом Илирику, тј. на Балкану...

...Како је Курибенова привилегија истицала 1795. Срби су већ 1790. тражили дозволу за отварање своје штампарије, што им је, напоскон, царском одлуком из 1791. и одобрено, а ову „милост“ искоришћава Стефан „от“ Новаковић, представник Карловачке митрополије у Бечу, откупивши од Курцбекове удовице штампарију њеног мужа за 25.000 форинти. Тако је коначно, после дугих деценија молења и чекања, једна штампарија прешла у српске руке. За четири године, колико је Новаковић руководио овом штампаријом, у њој је довршено штампање читавог низа веома важних књига, које карактерише рани и зрели романтизам. У тим временима, судбина српске књиге у Бечу везана је за штампарију бечких Мехитариста, у којој су штампана и најзначајнија дела српског романтизма: дела Вука Караџића, почев од његовог Рјечника из 1818, затим Горски вијенац Петра Петровића Његоша 1847. и Песме Бранка Радичевића. Био је то истовремено и сам врхунац штампања српских књига у Бечу.

Сумње нема, Беч је за Србе дуги година представљао не само политичку већ и духовну престоницу. Вредно је пажње да су Срби, живећи у Бечу, успели да се уграде у његову многонародну средину. Нема никаквог озбиљног разлога да се српска делатност у Бечу брише из дуговечних анала овога града. Без обзира на то што је 1918. година огласила и крај читаве једне епохе, ипак је управо пример Беча и његове културне климе убедљиво доказао да порице науке и уметности, као истинске тековине духа, могу да претрају и преживе политичке оквири у којима су настајале. Никако случајно и данас Бечлије кажу: Беч је Беч.

Београд, 26. фебруара 2002.

